

Επιστροφή

Έντυπη Έκδοση
Ελευθεροτυπία, Σάββατο 22 Φεβρουαρίου 2014

Ο λόγιος Βιζυηνός

Κυκλοφορεί ο τόμος «Στους δρόμους της λογοισύνης. Κείμενα γνώσης, θεωρίας και κριτικής» του Π. Μουλλά από τις Εκδόσεις του ΜΙΕΤ

Του ΒΑΣΙΛΗ Κ. ΚΑΛΑΜΑΡΑ

Θεωρητικά, δοκιμιακά, επιστημονικά και λημματογραφικά κείμενα της δεύτερης εγκατάστασης του Γεωργίου Μ. Βιζυηνού στην Αθήνα (1884-1992) συγκεντρώθηκαν σ' έναν άρτιο τυποτεχνικά τόμο, που κοσμείται από βινιέτες του μεγάλου Έλληνα χαράκτη Δημήτρη Γαλάνη: «Στους δρόμους της λογοισύνης. Κείμενα γνώσης, θεωρίας και κριτικής» (Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης).

Η φιλολογική εργασία αποτελεί έργο του αειμνήστου καθηγητή Παναγιώτη Μουλλά (1935-2010), που παρέμεινε ημιτελής, καθότι η τελευταία του. Ο,τι άφησε ανολοκλήρωτο, το συμπλήρωσαν η επίκουρος καθηγήτρια Βενετία Αποστολίδου και η καθηγήτρια Μαίρη Μικέ.

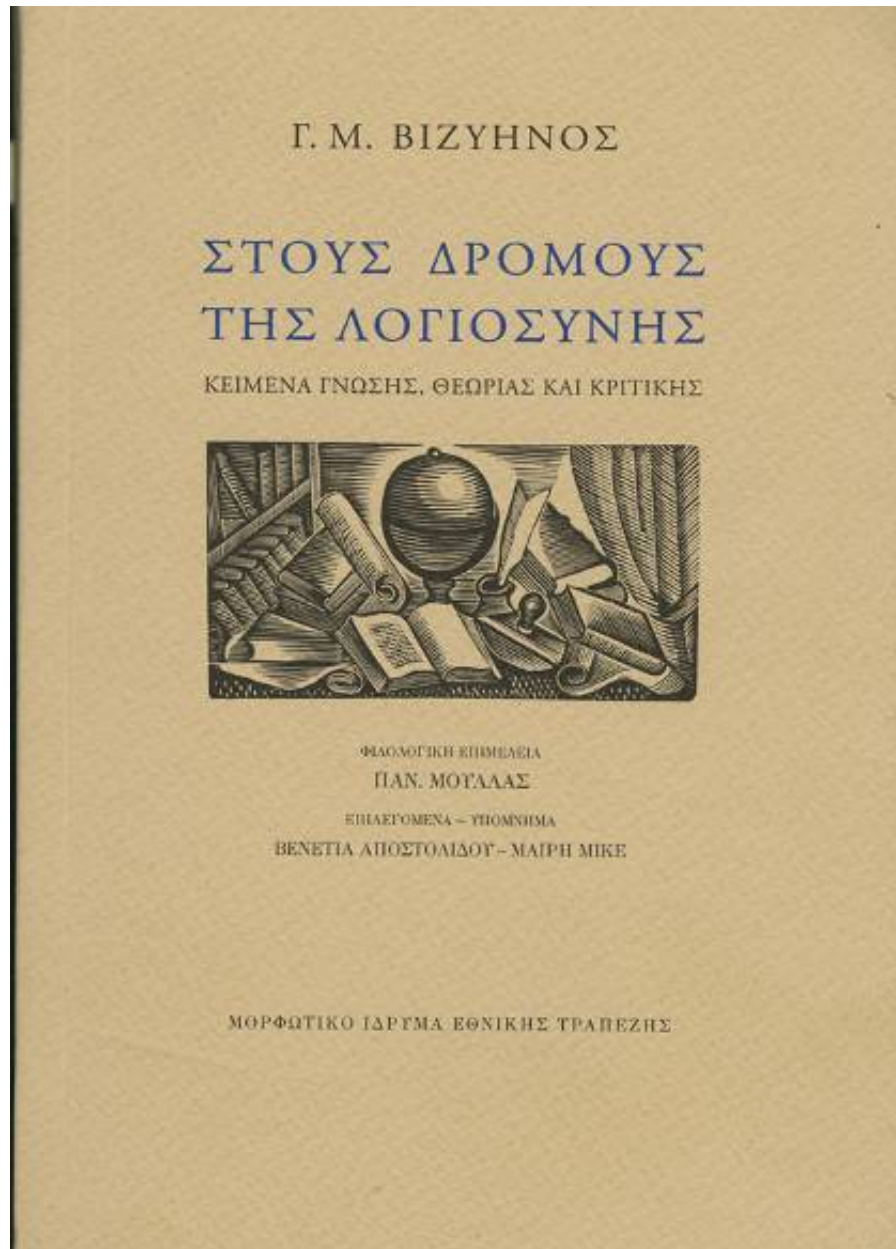
Στον τόμο αυτό δεν περιλαμβάνονται οι δύο διδακτορικές του διατριβές, η μία στη Γοττίγη («Το παιδικό παιχνίδι», 1891) και η άλλη στην Αθήνα («Η φιλοσοφία τού καλού παρά τω Πλωτίνω», 1884). Τα κείμενα, γραμμένα κατά την τελευταία περίοδο της ζωής του, προτού βυθιστεί στο πνευματικό σκοτάδι, τον βρίσκουν εκλεγμένο υφηγητή αλλά

χωρίς εντολή διδασκαλίας.

Ετσι, αναγκάζεται να εργαστεί ως καθηγητής Γυμνασίου, και στο πλαίσιο αυτής της δραστηριότητάς του εκπονεί δύο σχολικά εγχειρίδια: «Ψυχολογικά μελέται επί του καλού» (1885) και «Στοιχεία ψυχολογίας» (1888).

Ως διεκδικητής της πανεπιστημιακής έδρας συντάσσει ένα λίβελο εναντίον του συνυποψήφιου του Μαργαρίτη Ευαγγελίδη και τον δημοσιεύει στην εφημερίδα «Χρόνος Αθηνών» (1885), με τον τίτλο «Μαργαρίτου Ευαγγελίδου, "Ιστορία της θεωρίας της γνώσεως"».

Είναι γεγονός ότι ο Γεώργιος Μ. Βιζυηνός, παρά τον πόλεμο που δέχεται από την αθηναϊκή κοινωνία, έχει πρόσβαση στα έντυπα της εποχής. Ετσι το άρθρο του «Οι καλόγεροι και η λατρεία του Διονύσου εν Θράκη» δημοσιεύεται στην εφημερίδα «Εβδομάς» (1888), ενώ την ίδια χρονιά συμμετέχει στο «Πανηγυρικών Φύλλον» της «Εφημερίδος», με τη μελέτη του «Αι εικαστικά τέχνη κατά την Α' Εικοσιπενταετηρίδα του Γεωργίου Α'».

Ο βιοπορισμός, παρά την εμμονή που αποκτά εν τω μεταξύ της χρυσοθηρίας, είναι το μόνιμο πρόβλημα, αφού πλέον έχει χάσει την οικονομική στήριξη του ευεργέτη του, του Κωνσταντινουπολίτη Γεωργίου Ζαρίφη. Εξ ου και εργάζεται ως συντάκτης στο «Λεξικόν Εγκυκλοπαιδικόν» των Μπαρτ και Χίρστ (1889-1892).

Η συνεργασία ως ληματογράφου εντοπίζεται σε εκατόν είκοσι λήμματα από το Α και το Β. Συγκεκριμένα: 19 στον πρώτο τόμο, 94 στο δεύτερο και 7 στον τρίτο.

Τελικώς, στην έκδοση του Μορφωτικού Ιδρύματος επιλέγονται μόνον 28, γιατί αναφέρονται -κατά την κρίση του Μουλλά- κυρίως σε ποιητές και πεζογράφους. Στην ίδια κατηγορία, ανήκουν τα λήμματα «βαλλιστικών άσμα» και «βάρδοι».

Ο Βιζυηνός δεν είναι «ψυχρός» καταγραφέας του εργοβιογραφικού τού κάθε συγγραφέα και δεν αρκείται μόνο σε άκριτες πληροφορίες. Είναι τολμηρός, σε τέτοιο βαθμό που δεν διστάζει να τα βάλει -δεν έχει σημασία εάν έχει δίκιο ή άδικο- με τον Βοκκάκιο και τον Μπαλζάκ! (Τότε γραφόταν Βαλζάκ με βήτα).

Τον πρώτο τον καυτηριάζει για τις ερωτικές σκηνές του: («[...] Κατά μέγαν βαθμόν έκδοτος εις τας σαρκικάς ηδονάς [...]»). Τον δε δεύτερο για το κοσμοθεωρητικό του είδωλο: «Ο [...] χονδροειδής εν τούτω υλισμός του προκαλεί πολλάκις την αγανάκτησιν, μάλιστα οσάκις εμβαθύνει εις γυναικός τινος την καρδίαν».

Ο τόμος «Στους δρόμους της λογιουσύνης» ολοκληρώνεται με τις μελέτες «Ερρίκος Ιβσεν» (σε δύο συνέχειες στην «Εικονογραφημένη Εστία», 1892) και «Ανά τον Ελικώνα» (σε ένδεκα συνέχειες στην «Εικονογραφημένη Εστία», 1894).

Κλείνοντας, θα σταθούμε στο αίτημα του Παναγιώτη Μουλλά αναφορικά με τον Γ. Μ. Βιζυηνό, το οποίο δεν είναι αποκλειστικά φιλολογικό: «[...] Να συλλάβουμε τη σύνολη πνευματική του παρουσία ως ποιητή, διηγηματογράφου και διανοουμένου συνάμα [...], έτσι που το κάθε μέρος να βρίσκει τη θέση του, να συνδέεται, να φωτίζεται και να ερμηνεύεται από ένα όλον. Κάτι που μπορεί να νοηθεί και ως χρέος μας ή οφειλή μας».

Αυτό είναι το «αντίδοτο» στην παραφιλολογία, η οποία επιμένει στους ψυχολογικούς παράγοντες της βιογραφίας τού Γεωργίου Μ. Βιζυηνού, δηλαδή στην πορεία του προς την τρέλα και στον εγκλεισμό του στο φρενοκομείο, καθώς και στην ερωτική σχέση του με τη μαθήτριά του Μπετίνα Φραβασίλη. Χωρίς αυτά, ίσως το έργο να μην είχε ξεφύγει από το στενό πανεπιστημιακό κύκλο. Κάθε εποχή και το μελόδραμά της.

Τα σχόλια έχουν κλείσει για αυτό το άρθρο

Κανένα σχόλιο

© 2013 Χ.Κ. Τεγόπουλος
Εκδόσεις Α.Ε.